

בגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויחידות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פָּרָשַׁת לֶךְ לָךְ

י' חשוון תשפ"ו

יציאת השבת:

17:27

ירושלים: 17:27

יום ראשון יא' חשוון יום פטירת רחל אימנו
ברכת לבנה

הפטרה: למח תאמר יעקב

יציאת שבת ר"ת: 17:54

גיליון 935

כניסת השבת:

16:19

ירושלים: 16:15

שְׂאֵלָה שֶׁל אֲמוּנָה

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

אויבנו מנסים לפגוע בנו ולערער על זיקתנו לארץ ישראל ארץ אבותינו ולמקומות הקדושים לנו כירושלים והר הבית. האם יתכן שאנו המזכירים את ירושלים ואת בית המקדש לפחות שלוש פעמים ביום איננו קשורים למקומות אלו? והרי ידיעותינו מגיעות עד לפרטים הקטנים, וכך מובא בתלמוד (מסכת בבא בתרא צא, א): "אמו של אברהם אמתלאי בת כרנבו, אמו של המן אמתלאי בת עורבתי וסימנך טמא טמא, טהור טהור. אמו של דוד נצבת בת עדאל שמה. אמו של שמשון צלפוניתי, ואחותו נשיין". אמנם הגמרא שואלת: למאי נפקא מינה? מה משמעות הדבר? ועונה: לתשובת המינים.

ובשיטה מקובצת הסביר: "למאי נפקא מינה? לתשובות המינים - שאינם מודים בתורה שבעל פה אלא בתורה שבכתב בלבד וזו היא תשובתם, שאומרים להם: אילולי הקבלה מניין היינו יודעים דבר זה? ומאחר שאתם מודים בזה שהוא מקבלה, הודו גם בתורה שבעל פה וכל דבר שהוא בידינו קבלה". והרשב"ם פירש: "לתשובת המינים - ששואלין לנו יותר באלו מנשים אחרות ואנו משיבין להן שמסרו לנו הנביאים בעל פה".

ידיעותינו מגיעות עד המקומות בהם נכלא אברהם והזמן שהיה כלוא בהם, וכך מובא בגמרא שם: "ואמר רב חנן בר רבא אמר רב: עשר שנים נחבש אברהם אבינו, שלוש בכותא ושבע בקרדו... אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו: אוי לו לעולם שאבד קברניטו". הידיעה המדויקת של ההיסטוריה של אבותינו, וראשית התהוותנו לעם מהווים הוכחה ניצחת לאמתיותה של תורתנו הקדושה, ידיעה זו היא בהחלט סגולה לאמונה, תשובה לכל שונאינו וראייה כי נצח ישראל לא ישקר! נמשיך עד שנזכה בעזרת ה' לניצחון מוחץ נגד כל אויבנו!

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה"נה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

עֲשֶׂרָה נְסִיּוֹנוֹת נְתַנְסָה אֲבָרָהָם

אברהם אבינו מתנסה בעשרה נסיונות ועומד בכולן. מדוע היה צריך אברהם להתנסות? ומדוע צריך בכלל ניסיון אם ידוע לפני ריבונו של עולם שאברהם יעמוד בניסיון? מסתבר שהנס לא רק כדי לבחון את האדם אם יעמוד בו אם לאו, אלא ובעיקר להגביהה אותו ולהעמיד אותו גבוה – על נס. לפי רבותינו, כל יהודי עובר בחייו עשרה נסיונות בדומה לאבי האומה.

עֲשֶׂרָה נְסִיּוֹנוֹת נְתַנְסָה אֲבָרָהָם אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְעַמְד בְּכֻלָּם, לְהוֹדִיעַ כְּמָה חֲבָתוֹ שֶׁל אֲבָרָהָם אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם:

(אבות ה, ג)

עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכלם – ומה הם אותם עשרה נסיונות? בפרקי דרבי אליעזר (פרקים כו-ל) כתב: "עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולן:

הנסיון הראשון כשנולד אברהם בקשו כל גדולי מלכות והקוסמים להרגו ונחבא בבית הרן שלש עשרה שנה, לא ראה את השמש ולא הירח, ולאחר שלש עשרה שנה יצא מבית הרן מדבר בלשון הקודש ומאם באלילים ומשקץ את הפסילים ובטח בשם יוצרו, ואמר: 'אשרי אדם בוטח בך'.

הנסיון השני (אור כשדים), נחבש בבית האסורים עשר שנים... ולאחר עשר שנים שלחו והביאו אותו אצל נמרוד והשליכוהו לתוך כבשן האש, ומלך הכבוד פשט יד ימינו והצילו מכבשן האש, שנאמר: 'ויאמר אליו אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים'.

הנסיון השלישי (לך לך מארצך), טלטלו מבית אביו ומארץ מולדתו והביאו לחרן ושם מת תרח אביו וכן אמו, והטלטול קשה לאדם יותר מכל, ומניין לך שטלטלו? שנאמר: 'ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך'.

הנסיון הרביעי (רעב בארץ), מיום שנבראו שמים וארץ לא הביא הקב"ה רעב בעולם אלא בימי אברהם, ולא בכל הארצות אלא בארץ כנען, לנסותו ולהורידו למצרים, שנאמר: 'ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה'.

הנסיון החמישי (שרה נלקחת לבית פרעה), נלקחה שרה אשתו לפרעה לאשה, וכי יש אדם שרואה את אשתו נלקחה לאיש אחר ואינו קורע את בגדיו? אלא שלא קרב אליה, ומניין שנלקחה שרה לפרעה לאשה? שנאמר: 'ויראו אותה שרי פרעה...'.

רבי יהושע בן קרחא אומר: באותו הלילה שנלקחה שרה אמנו ליל יום טוב הפסח היה, והביא הקב"ה על פרעה ועל ביתו נגעים גדולים להודיע שכן הוא עתיד להכות את עם ארצו, שנאמר: 'וינגע ה' את פרעה נגעים גדולים וכו'. במצרים כתיב: 'עוד נגע אחד הביא על פרעה', וכי נגעים היו והלא מכת גדולי מצרים היו? והמכות נמשלו בנגעים, לכך נאמר וינגע ה' את פרעה נגעים גדולים.

הנסיון השישי (מלחמת המלכים), באו עליו כל המלכים להרגו, ואמרו נתחיל ראשון בבן אחיו ואחר כך נתחיל לו. ובשביל לזט לקחו את כל רכוש סדום ועמורה, שנאמר: 'ויקחו את לזט ורכוש', ובא מיכאל

והגיד לאברהם... ולקח את עבדו אליעזר שבמניין שמו שמנה עשר ושלוש מאות וירדוף אחריהם עד משמאל לדמשק, שנאמר: 'וירדפם עד חובה'...

עמד אברהם והיה מתפלל לפני הקב"ה ואמר: רבון כל העולמים, לא בכח ידי ולא בכח ימיני עשיתי את כל אלה אלא בכח ימינך שאתה מגן לי בעולם הזה ובעולם הבא, שנאמר: 'ואתה ה' מגן בעדי' בעולם הזה, 'כבודי ומרים ראשי' לעולם הבא, וענו העליונים ואמרו: מגן אברהם.

הנסיון השביעי (ברית בין הבתרים), 'אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר... הוציא הקב"ה לאברהם החוצה בליל יום טוב הפסח אמר לו: אברהם, יש לך כח לספור כל צבא השמים? אמר לפניו: רבון כל העולמים וכי יש מספר לגדודיך? אמר לו: כן לא יספר זרעך מרוב, שנאמר: 'ויאמר לו כה יהיה זרעך'. רבי אליעזר אומר: הראה הקב"ה לאברהם אבינו בין הבתרים ארבע מלכויות מושלן ואבדן, שנאמר: 'ויאמר אליו קחה לי עגלה משולשת'...

הנסיון השמיני (המילה), 'ויהי אברם בן תשעים ותשע שנה', אמר לו הקב"ה: עד עכשיו לא היית תמים אלא מול את בשר ערלתך מעליך ותהלך לפני והיה תמים, שהערלה טמאה היא מכל הטומאות שנאמר: 'כי לא יוסיף יבוא בך עוד ערל וטמא', שהערלה מום מכל המומים.

הנסיון התשיעי (גירוש ישמעאל), נולד ישמעאל בקשת ונתרבה בקשת, שנאמר: 'ויהי אלהים את הנער וגדל', ונטל קשת וחצים והיה יורה אחר הפנות וראה את יצחק יושב לבדו וירה חץ להרגו, וראתה זה הדבר שרה והגידה לאברהם, ואמרה לו: כזה וכזה עשה ישמעאל ליצחק אלא עמוד וכתוב ליצחק כל מה שנשבע הקב"ה לך ולזרעך שאין בן האמה יורש עם בני עם יצחק... כתוב גט גרושין לאמה ושלח את האמה הזאת מעלי ומעל יצחק בני מן העולם הזה ומן העולם הבא.

ומכל הרעות שבאו על אברהם הרע בעיניו הדבר הזה מאוד, רבי יהודה אומר: נגלה הקדוש ברוך הוא עליו אמר לו: אברהם, אין אתה יודע שהיית לך שרה ראויה לאשה ממעי אמה והיא חברתך ואשת ברכתך לא נקראת שרה שפחה אלא אשתך, לא נקראת הגר אשתך אלא שפחתך, כל מה שדברה שרה באמת הגידה, אל ירע בעיניך. השכים אברהם וכתב גט גירושין ונתן להגר ושלח אותה ואת בנה מעלי ומעל יצחק בנו מהעולם הזה ומהעולם הבא.

הנסיון העשירי (העקידה), 'ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם'. רוצה לומר, היה מנסה בכל פעם ופעם לידע את לבו אם יכול לעמוד ולשמור המצוות של תורה ואם לאו, ועוד שנתנה התורה שישמור אברהם מצוותיה, שנאמר: 'עקב אשר שמע אברהם בקולי'...

באותו הלילה נגלה הקב"ה עליו ואמר לו: אברהם קח נא את בנך. ואברהם חס על יצחק, אמר לפניו: רבון כל העולמים לאי זה בן אתה גוזר אלי לבן הערל או לבן המילה? אמר לו: את יחידך. אמר לו: זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו. אמר לו: אשר אהבת. אמר לו: שניהם אני אוהב. אמר לו: את יצחק והעלהו שם לעולה.

להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו עליו השלום - לקדוש ברוך הוא, שהרי עמד אברהם אבינו בכל אותם ניסיונות מתוך אהבת ה' שבערה בעצמותיו. ויש מפרשים: להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו על ה', שהיה חביב לפני הקב"ה לנסותו, ולהראות כי אברהם שלם באמונתו בה', וכמו שכתוב (בראשית יח, יט): "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט". (מעשה אבות)

הלכות ברכות השחר

א. טוב ונכון אם יוכל האדם שלא לדבר דברים בטלים עם הקיצו, ותהיה תחילת דיבורו בעומדו משנתו במצוה, לברך ליוצר נשמתו, ברכות השחר וברכות התורה בתחלה, ואחר כך סדר התפלה. בברכת אלהי נשמה יש להפסיק מעט בין אלהי נשמה, שלא ישמע שהנשמה היא אלוהיו. ואין לומר טהורה היא, רק טהורה, אתה בראתה וכו'. וכן המנהג.

ב. בברכת המעביר חבלי שינה מנהיגו לומר בלשון יחיד, "מעני ותנומה מעפעפי וכו'". וכן בהמשך: שתרגילני בתורתך, ותדביקני וכו', הכל בלשון יחיד. ומכל מקום מי שהורגל לומר ברכה זו בלשון רבים, המעביר חבלי שינה מענינו ותנומה מעפעפנו, יש לו על מה שיסמוך.

ג. יש לברך כל ברכות השחר אפילו באופן שלא נתחייב בהן כלל, כגון שלא שמע קול תרנגול, או שלא לבש מלבושיו, ולא חגר חגורתו, שהברכות הן על מנהגו של עולם. ואף על פי שאין זו דעתו של מרן השלחן ערוך, מכל מקום הואיל ופשט המנהג לברך, ספק ברכות להקל במקום מנהג לא אמרינן. ומה גם שכן דעת רבותינו המקובלים.

ד. לפיכך הניעור כל הלילה מברך כל ברכות השחר, מלבד ברכת "על נטילת ידיים", ו"אשר יצר". ורק אם הוצרך לנקביו יברך אשר יצר, אבל נוטל ידיו בלי ברכה, שכבר פשט המנהג לברך בשחר כל ברכות השחר אף שלא נתחייב בהם.

ה. ברכת אלהי נשמה אינה פותחת בברוך מפני שהיא ברכת ההודאה, וברכות ההודאות אינן פותחות בברוך. ומכל מקום טוב ונכון להסמיך ברכת אלהי-נשמה לאשר יצר, או לברכה הפותחת בברוך. אך אין למחות במי שעושה כדעת מרן השלחן ערוך ואינו מסמיך אשר יצר לברכה זו. ברכות השחר אין צריך לאומרם בעמידה, אלא רשאי לברך כל ברכות השחר בין עומד בין יושב.

ו. מי ששכח לברך ברכות השחר, ונזכר לאחר תפלת שחרית, לא יברך ברכת "אלהי נשמה" בלבד שחתימתה "המחזיר נשמות לפגרים מתים", שהרי כבר יצא ידי חובה בברכת "מחיה המתים".

ז. נשים חייבות לברך כל ברכות השחר, כמו שמבואר בתשובות הגאונים, מפני שאינן בכלל מצות עשה שהזמן גרמא, חוץ מברכת "שלא עשני אשה", שבמקומה תאמרנה "ברוך שעשני כרצוני" בלי הזכרת שם ומלכות.

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - גלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לפאט: ציפורה וידועש לוי. שרה בת שמחה. עור בן עישה. תקוה בת עזיה. אלגרה בת גאן. אסנת בת זרבה. מול בת עזרה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. עדן בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בר בן מייכל. דוד בישון הי"ו.
לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף. הגר"מ אליהו. רבי מסעוד מלול. רבי יעקב וזרים שושן. יצחק דרעי. מוסקס הי"ד דרעי. נדיר נחום. ישראל אברהם נתן. אורן מועלם. דוד גרוסברג. מירי פולק. אסתר ועבר נחום. עמוס דמיר. אסתר בת תורא. אליזה בת פרידה. אריה בן שבעון. ציונה בת דוד. יצחק ואלה אסתר. עזיה עמוס. חיה דוד. לוי. בנימין דוד. מירי שבעון. אסתר אלקוב. אברהם בן שבא אלעזר. לאור רחמים. דבורה ואלק מועלם. מוסאל ועקמן. איתי ופרע. אליה שרד. יצחק בן פנע. יצחק ושמחה אלחז"ל. אורי יצחק אלחז"ל. סחן אורי יעקב שושן הי"ד.
לע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שגדור, שושנה רוח, רפאל פריצ, וציעליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד. אברהם ואלה ציטרון ז"ל.
להחיות נעדי צה"ל ושבויי ובהם: הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ. וכל החטופים והשבויים בעזה!

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483